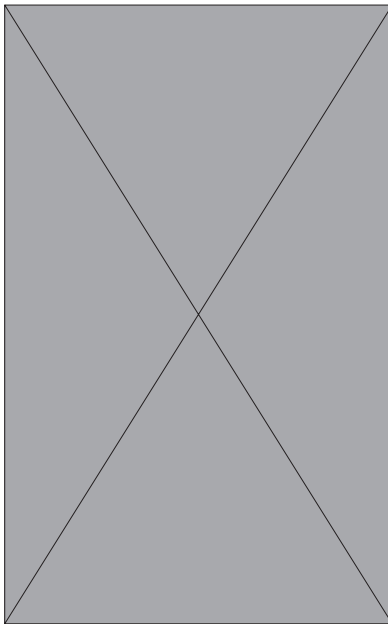

LIEFDE

OVER DE SAMENSTELLER

Tjitske Jansen schreef vier bundels waarin ze poëzie, proza en theater combineert. Gefascineerd door het herinneren vat ze in taal die situaties die haar gevormd hebben. Met haar eerste bundel *Het moest maar eens gaan sneeuwen* vestigde ze instant haar naam. Voor haar tweede, *Koerikoeloem*, ontving ze de Anna Bijns Prijs. Onlangs verscheen *Iedereen moet ergens zijn*.

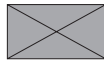
OOK IN DEZE REEKS VERSCHENEN

Liefde

GEDICHTEN

Samengesteld door Tjitske Jansen

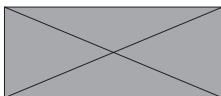

2021

DE BEZIGE BIJ
AMSTERDAM

Copyright © 2021 de afzonderlijke dichters
Copyright samenstelling © 2021 Tjitske Jansen
Omslagontwerp Moker Ontwerp
Vormgeving binnenwerk Aard Bakker
Druk- en bindwerk Wilco, Amersfoort
ISBN 978 94 031 1821 5
NUR 306

debezigebij.nl

Bij de productie van dit boek is gebruikgemaakt van papier dat het keurmerk van de Forest Stewardship Council (FSC®) mag dragen. Bij dit papier is het zeker dat de productie niet tot bosvernietiging heeft geleid.

INHOUD

- 7 EURYDIKE – Marjoleine de Vos
- 8 ONDER DE STERREN – Ineke Riem
- 9 WIJ. HIER. NU. JA. – Maud Vanhauwaert
- 10 ONTVANGSTBEVESTIGING – Iduna Paalman
- 11 REPTIELENBREIN – Froukje van der Ploeg
- 12 BLEU DE CHANEL – Vrouwkje Tuinman
- 13 ZIJ IS HET – Rodaan Al Galidi
- 14 IK ZOEK JE IN DE STAD – Radna Fabias
- 16 BEHOED DE LIEFDE – Huub Oosterhuis
- 17 ALLES PASTE IN EEN KOM VAN VIER HANDEN –
Hanneke van Eijken
- 18 *Op het veld liggen een jongen en een meisje die aan
vroeger doen denken* – Charlotte Van den Broeck
- 19 RUIMTE – Roos Rebergen
- 20 GESPITSTE OREN – Marieke Lucas Rijnveld
- 22 PROMESSE DE BONHEUR – Menno Wigman
- 23 DENKBEELD – Nafiss Nia
- 24 HET HEBBEN VAN PLAATS – Hester Knibbe
- 26 JACHT – Marjolijn van Heemstra
- 28 VUURDOORN ME – Annemarie Estor
- 29 DE EERSTE KUS – Delphine Lecompte
- 30 JAN ZIET PIET – Sylvia Hubers
- 31 OP DOORREIS – Wim Hofman
- 32 WAT DOET U – Wim Hofman
- 35 JIJ BENT DE VERKEERDE – Ester Naomi Perquin
- 36 HET ERGSTE – Edward van de Vendel
- 37 JE LICHAAM – Hagar Peeters
- 38 ALS JE NET SLAAPT – Rogi Wieg

- 39 LIEFSTE – Maria van Daalen
40 HET MEISJE DE VOS – Ingmar Heytze
41 DURGERDAM SLAAPT – Jeroen Zijlstra
43 GROOTSTEEDS – Menno Wigman
44 OPEN – Eva Gerlach
45 VIER MANIEREN OM OP IEMAND TE WACHTEN –
Joke van Leeuwen
46 MARIAGE DE RAISON – Frans Vogel
47 *Wraak.* – Erik Bindervoet
49 *Wij waren zestien jaar en spelden traag Aeneas'* –
Jo Govaerts
50 *er zijn geen argumenten* – Miriam Van hee
51 DE ENGELSMAN – Frank Koenegracht
53 *er is een gat* – Astrid Roemer
54 IK SCHREEF JE DAT JE GEEN ILLUSIES... – Toon Tellegen
55 *Het is een magere troost* – Tom Lanoye
56 STOELN SAMEN GEKOCHT – Willem van Toorn
57 FIAT LUX – Gerrit Komrij
58 BRIEF: AAN ONVERNOEMD, ONVERSTUURD. –
F. Harmsen van Beek
60 VRAAG – Judith Herzberg
61 TOEN IK NOG LEEFDE... – Hanny Michaelis
62 OEFENINGEN (7) – Hugo Claus
63 JE HEBT ME ALLEEN GELATEN... – Hans Lodeizen
64 BEKENTENIS – Hans Warren
65 ADIEU – Geerten Gossaert
66 *Vraag.* – Hendrik Kretzer
67 VOOR DEBORAH – Remco Campert

EURYDIKE

Ik hoor je wel, dat is: je stem
zoals ik die nog in mij ken. Denk niet
ze heeft me nooit gehoord
terwijl ik zong, of dat ik je niet wou.
Ik wilde jou maar iets in mij was al voorbij
en toen ik meeding weer naar boven toe
zag ik een door ons verzonnen paar.

En jij, hoe leef je nu je onbereikbaar bent.
Denkt nog aan mij, voert kleine ritzen uit
rond wat er rest: een schoen, bikini
die ik ooit, een handgeschreven zoen
sieren de leegte die ik achterliet.
Ben ik het uitgespaarde gat in je bestaan.
Een door jou zelf geschapen vrouw.

Of ik iets mis, ik weet het niet,
wie zich verlaat, sterft heel het thuiszijn mee.
Toen ik terugzocht vond ik niets
wat vastgehouden kon. Toch is maar schijn
dat alles weggeraakt: het eilandstrand
kent ons nog wel, daar liggen we,
we praten zacht onder een parasol
de toekomst van ons leven vol.

Marjoleine de Vos

ONDER DE STERREN

Zeesterren hoeven niet te paren. Ze spuiten zaad
en eicellen in het water en laten die elkaar vinden.

Soms kruipt er toch een zeester op een soortgenoot.
Haar vijf armen glijden tussen de vijf armen van de ander

en zo liggen ze op de zeebodem: een tienarmige zon
in het donker. Mensen daarentegen paren wat af.

Niet vanwege de voortplanting, we willen versmelten
tot een gloeiende gasbol in de nacht. Als we de hand

van onze geliefde zoeken, vijf vingers tussen vijf vingers
laten glijden, wanen we ons soms een duiker in het licht.

Ineke Riem

WIJ. HIER. NU. JA.

en ach, misschien zullen er ooit bergen rijzen
valleien splijten tussen ons in, zullen wij
met rookpluimen moeten seinen: weet je nog

daar. toen. wij. toch

maar zolang we niet vergeten dat er een moment
was in ons leven waarop we dachten
dit en voor eeuwig, dit heden is een eden

vinden wij ons wel weer in elkaar
en zal ik denken aan wat je ooit onbewaakt
tegen mij zei, je had het in oude psalmen gelezen

aan u gebonden ben ik vrij

Maud Vanhauwaert

ONTVANGSTBEVESTIGING

Mail gestuurd aan oude liefde
kikkerdril gevonden
afgewacht.

De vlier bloeit – vroeger trokken we er siroop van
en dacht ik dat manenzaad ook zo rook – ergens ligt
iets te rotten, ik krijg geen antwoord maar dat komt
misschien omdat hij een jonge vader is, de sloot
leeft, er moet gevoed worden, ik
sta klaar

plant zonwerende waterplanten, kijk daar
in het donker ligt het bol van opgehoopte
dichtgeslibde, afgestompte klompen nieuw bestaan
belooftevol bubbeltjesplastic
lensvorming om lensvorming – stripfiguurogen
beloeren mij, gluisperig en geleichtig
stil is het, misschien brengt hij zijn dochter naar pianoles
bevruchtingen moeten tenslotte de moeite waard
worden gemaakt

de onvolgroeid groene bessen noppen van haarborstels
reigers trekken nomadisch langs de wallen
dril wordt zygote wordt larve

dat wat rotte komt tot leven
dat wat wachtte wordt gedood.

Iduna Paalman

REPTIELENBREIN

Het is de betovering van elke eerste keer
als je nog niets weet van een bipolair zusje
of een moeder met een gebrek aan zuurstof
of werk waar je naar moet vragen. Het moment
dat alles blanco is en je alleen de hagedis in inkt
op zijn huid leert kennen en een blozende stroom
door je lichaam omhoogtrekt om alle kou
van die week uit je hoofd, als een natuurlijke
high die nooit meer zo sterk.

Daarna volgt invulling en wie appt en
wie niet en vergaderingen die uitlopen
of rare haren die je niet zag of een hondje
dat uitgelaten moet.

Vertel me je naam niet, waar je woont of
hoe je vader met je voetbalde als kind, blijf
in dit bed en vertel me elke keer op mijn kussen
een ander leven op een ander continent waar
je leerde te bestaan, laat me in verwondering
over de lichte haren op je buik, hoe je mond
voelt, water en de grilligheid van
de hagedis onder je huid.

Froukje van der Ploeg

BLEU DE CHANEL

Wat is die stank, vroeg je, toen je nog net niet dood was wakker geworden en rook waarmee ik je bespotten had zodat je jezelf herkende. Dat is CK be, zei ik. Die stinkt, zei jij. Stonk ik al die tijd al zo? Er kwam een nieuwe lucht, eentje voor de avontuurlijke man. Een non-conformistische geest, iemand die zijn tweede leven radicaal en zelfbewust leeft. Je droeg hem een paar keer tot je radicaal en zelfbewust overleed. In je kist spoot ik de oude geur, die met het idee van 'wees jezelf'. Origineel. En iets met samen delen. Zelf stonk ik ook, vond ik en pakte de nieuwe blauwe fles, die mij houtachtig en fris kon maken. Tijdens de dienst straalde ik volkomenheid en zelfvertrouwen uit. De majestueuze geurnoot stond me wel, misschien beter nog dan jou. Ik nam hem mee. Een tweede leven. De volgende dag waste ik de kleren die vanaf nu besmet waren. Ik zei, tegen niemand in het bijzonder, maar eigenlijk tegen jou: je kunt voor zo'n gelegenheid beter een trouwjurk kopen. Die draag je ook maar één keer en dan heb je tenminste een sleep. De lofzang op de mannelijke vrijheid stond een tijdje in de kast tot hij volmaakt en zuiver op de vloer viel, in een uitgesproken compositie de tegels uitbeet, gul in de voegen verdween.

Vrouwkje Tuinman

ZIJ IS HET

Vóór de oorlog hield ik van haar.
In de oorlog kon ik haar nergens vinden.
Na de oorlog zag ik haar terug.
Ik herkende haar niet,
maar een vriend zei:
'Zij is het.'
Acht jaar lang was de hemel ijzer,
de aarde as,
maar het was niet tot mij doorgedrongen
hoe hard oorlog is
tot ik
de dood van haar gezicht
zag.

Rodaan Al Galidi

IK ZOEK JE IN DE STAD

ik zoek eerst je lijf in de stad
dat vind ik natuurlijk niet, maar ik heb alle tijd dus
ik schroef geduldig lichaamsdelen van passanten en bouw
daarmee koest je lichaam op
het gaat me best goed af
ik moet het alleen nog inkleuren

ik zoek je kleur in de oude klinkers van een dode, volle
straat
ik zoek je in de geslepen rails waar de trein overheen glijdt
ik zoek je in kraai houtskool asfalt en alle dingen zwart
tussen 7 en 8 uur 's avonds vind ik je op de huid van de
elektriciteitsdraden boven de hele stad
ik ga op mijn tenen staan, maar ik kan er niet bij

je bent in het haar van de huilende vrouw in de kerk, de
baarden van vrome mannen, de
schoenzool van het meisje in het gras, de kozijnen van het
oude gebouw waar een bruid voor een fotograaf poseert
ik vind je in een boomschors boomstam rotsen en het zand
op drie verschillende plekken
in mijn geboorteland maar ik mag van de douane je kleur
niet meenemen

ik vind je in het onderstel van de pier bij de zee
natuurlijk vind ik je aan zee
je zit eerst in de vleugel van een hongerige meeuw
dan vind ik je
boven de zee
in de nacht die valt
om op jou te lijken

Radna Fabias